

ולכאורה תמוה הא כתיב [להלן ו] אלה הדברים שפרש"י שלא יוסיף, וא"כ איך אפשר שיהיו דברים אלו בין רכים ובין קשים. ונראה שאם מתנהגים כשורה בדרך התורה שכל אחד משתדל להיות ממלכת כהנים שהוא בלמוד התורה וקיום המעשים, כדביאר הרמב"ם סוף הלכות שמיטה ומייתי הש"ס נדרים ס"ב ע"א על קרא [ש"ב ח יח] ובני דוד כהנים [עיין ר"ן שם] הם דברים רכים, אבל כשאין מתנהגין כראוי כהא דבזה"ל שלומדי תורה מועטין בעוה"ר, והחיוב דממלכת כהנים הא הוא לעולם על כלל ישראל שקבלו התורה, הם ממילא קשים כגידים שצריך לדקור את הלב כחניתות ע"ז שאין מקיימין החיוב, שנצטרך ליתן דין וחשבון ע"ז. ולכן צריך כל אדם להשתדל בין על עצמו ובין שיהיו מתרבין ישיבות ות"ח במה שיכול לעזור עד שיקויים שנהיה ממלכת כהנים.

שם פרש"י לבית יעקב אלו הנשים. וצריך להבין הטעם דהא האנשים נתחייבו ביותר מצות ובלמוד התורה מהנשים, ומאי טעמא הקדים השי"ת שיאמר תחלה וראש לנשים. אבל הוא משום דהתורה ניתנה לעדי עד לכל הדורות, ועל זה רצה הקב"ה שאנחנו בעצמנו גשתדל שיתקיימו התורה ומצותיה לכל הדורות, כי עוד פעם לא יתגלה לכל כלל ישראל נתינת התורה, כדכתיב בקרא [דברים ו יט] קול גדול ולא יסף, ופרש"י לא יוסיף להראות באותו פומבי, וכן הוא ברשב"ם וברמב"ן, שזה אפשר רק ע"י חינוך הבנים והבנות, והחינוך אינו ענין שנצוה להם כשהם גדולים דאיכא תורה ומצות אלו ואלו, שאז כשכבר יתרגלו לילך בשרירות לבם כעצת היצר לא יהיה באפשרות לרובם לקבל עול תורה ומצות, וכדאייתא בב"ב דף כ"א ע"א דכשהכניסו ללמוד אצל מלמדים כבן ט"ז כבן י"ז היו בועטין ברבן ויוצאין, אלא שצריך לחנך כשהן קטני קטנים כדי שלא יקשה עליהם שמירת התורה וקיום המצות,

שזהו דבר שאי אפשר אלא להאמהות שהן מגדלות את בניהן ובנותיהן בעניני חיותם הגשמי, שהן יגדלו אותם גם לחיותם הרוחני והנצחי בבת אחת, ואף אחר שנמסרין למלמדים ומורים בישיבות קטנות גם כן הם חלק גדול מהיום תחת השפעת האם, שלכן הקדים הקב"ה בקבלת התורה את הנשים שרק על ידיהן תהיה קבלת התורה גמורה לכל הדורות לעולם, שאחרי שיתרגלו באמונה בהשי"ת ובנתינת התורה וברצון וחשק גדול לקיום המצות יוכלו ללמוד תורה הקדושה מהאבות ומהמלמדים והמורים, ואחר כך לקבל תורה ומוסר ודרך האמת מראשי הישיבות וגדולי התורה וצדיקי הדור, אשר בשביל זה יחנכו גם הם את בניהם ובנותיהם בדרך התורה והמצות, וכן יהיה לעולם.

וגם כך יאמינו [יט ט]. נראה דהוא יתרון על ויאמינו בה' ובמשה עבדו [לעיל יד לא], היינו שכל התורה צריכים לקיים רק מה שקבלנו מפי משה שמסר לו השי"ת, ואף בני נח כשמקיימים ז' מצוות המצווים, צריכים לקיים רק מחמת שנאמר זה למשה שבני נח מצווים ע"ז, כמפורש ברמב"ם הלכות מלכים [פ"ח הי"א], משום שאל"כ אין זה קיום מה שהבין מדעתו ומה שמקיים ע"פ קבלתו מאבותיו, ובוה ביטל הרמב"ם אף חכמי אה"ע שמשבחם כאריסטו ואפלטון, שאינם במעלת חכמים וחסידיהם, כיון שלא האמינו בתורת משה, וא"כ כ"ש שאנחנו כל השכר על קיום המצות הוא רק כשמקיימים משום שקבלנו כן ממה. וכיון שכן גם האמונה שהיא המצוה דאנכי ואחדות השם מה' אחד, ג"כ צריכין להאמין מצד קבלתנו ממה ולא מצד חקירות דחכמי פלוסופין, ומה שגדולים הרבה חברו ספרים בזה, הוא רק לסיוע להחזקת האמונה כדמשמע בהפירוש לה"א דיסודי התורה.

אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך וגו' [כ ב]. הובא באבן עזרא ששאלו רבי יהודה